

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

J/6775. számú

Jelentés

**a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terve és
a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
– mélyszegénység, gyermekszegénység, romák –
összhangjáról**

Előadó:

Dr. Navracsics Tibor

közigazgatási és igazságügyi miniszter

Budapest, 2012. április

1. Előzmények

A 2003-ban Budapesten megrendezett „Romák a bővülő Európában, a jövő kihívásai” című nemzetközi konferencián részt vett közép- és kelet-európai országok (Horvátország, Bulgária, Románia, Macedónia, Csehország, Szerbia, Montenegró, Szlovákia és Magyarország) kormányfői kifejezték politikai elkötelezettségüket a roma és nem roma lakosság életkörülményei közti szakadék csökkentése iránt. A Világbank és a Nyílt Társadalom Intézet képviselőivel közösen abban állapodtak meg, hogy a 2005–2015 közötti időszakot a Roma Integráció Évtizedévé nyilvánítják. Az erről szóló nyilatkozatot a részt vevő országok miniszterelnökei 2005. február 2-án írták alá Szófiában.

A Roma Integráció Évtizede Program (RIÉP) célja, hogy felgyorsítsa és fenntartható módon biztosítsa a romák társadalmi és gazdasági integrációját, és egyben hozzájáruljon a romákról alkotott kép pozitív irányú átalakulásához. A részt vevő országok a Program folyamán – a közösen kialakított keretek, célkitűzések között – saját gazdaság- és szociálpolitikájukkal összhangban tervezik és valósítják meg roma integrációs politikájukat, valamint stratégiai tervet készítenek.

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot (a továbbiakban: OGY határozat). Az OGY határozat 2. pontja felhívta a Kormányt, hogy tevékenységében érvényesítse a Stratégiai Tervben elfogadott célkitűzéseket és – a Roma Integrációs Tanáccsal együttműködve – kétéves intézkedési terv keretében dolgozza ki a Stratégiai Terv végrehajtásához szükséges kormányzati intézkedéseket.

A Kormány 2007. december 19-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervhez kapcsolódó, a 2008–2009. évekre vonatkozó kormányzati intézkedési tervről szóló 1105/2007. (XII. 27.) Korm. határozatot (a továbbiakban: Korm. határozat). A Korm. határozat által megfogalmazott első kétéves intézkedési terv a 2008–2009. évekre jelölte ki a romák társadalmi integrációjának megteremtése érdekében szükséges lépéseket az oktatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, az egészségügy, az egyenlő bánásmód érvényesítése, valamint a kultúra, a média és a sport területén.

A Korm. határozat végrehajtásáról a Roma Integrációs Tanács részére tájékoztatás készült. A 2008–2009. évekre vonatkozó teljes jelentés tervezet elkészült, az előterjesztést a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság 2010. október 5-én megtárgyalta, és az Országgyűlés számára történő benyújtásra nem találta alkalmasnak formai és tartalmi hiányosságok miatt. A tárcaközi bizottság megállapította többek között, hogy a jelentés tervezet nem tartalmazza az elindított programok megalapozottságát, eredményét és hatékonyságát. A jelentés tervezetből nem derült ki, hogy a forrásfelhasználás milyen helyszíneken, milyen célcsoportra irányult, hány fő támogatása történt meg, és adott időszakban konkrétan mekkora összeg került kifizetésre a programok lebonyolításához (1/2010. (X. 5.) bizottsági határozat). A társadalmi felzárkózás területén új alapokra helyezett fejlesztéspolitikával, jól körülhatárolt stratégiai és fejlesztési irányokkal lehet csak célt elérni. Ennek alapján *a Kormány úgy döntött, hogy a Stratégiai Terv céljait a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiába integrálja, és az intézkedési tervről szóló Korm. határozatot hatályon kívül helyezte.*

Az OGY határozat 2. pontjában a Stratégiai Terv végrehajtásával kapcsolatos beszámoló elkészítésében együttműködésre kötelezett Roma Integrációs Tanács is megszűnt, mivel a

létrehozásáról szóló 1129/2006. (XII. 25.) Korm. határozatot a Roma Koordinációs Tanács (ROK-T) létrehozásáról szóló 1102/2011. (IV. 15.) Korm. határozat hatályon kívül helyezte. A ROK-T létrehozásának célja a roma népesség hatékony felzárkózásának előmozdítását szolgáló intézkedések társadalmi partnerségen alapuló kialakítása, végrehajtása és az eredményeivel kapcsolatos véleménynyilvánítás biztosítása.

2. Az uniós roma keretstratégia és a RIÉP kapcsolódásai

A magyar uniós elnökség jelentős sikere: hozzájárulásunk az uniós roma keretstratégia kialakításához. A roma keretstratégia szakértői szintű előkészítése 2011 elején elindult, melynek eredményeként az érintett szektorális tanácsban 2011. május 19-én elfogadásra kerültek a nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszeréről szóló tanácsi következtetések¹. Az Európai Tanács 2011. június 24-én megerősítette az uniós keretrendszert, és ezzel a tagállamok elkötelezték magukat a részvétel mellett. Ennek nyomán a tagállamoknak el kellett készíteniük, illetve felül kellett vizsgálniuk a romák integrációját célzó nemzeti stratégiájukat, és azt 2011. december végéig be kellett nyújtaniuk a Bizottságnak.

Magyarország 2011. december hónapban elsőként nyújtotta be a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák – című dokumentumot (a továbbiakban: Felzárkózási Stratégia), mint a romák integrációját is célzó magyar nemzeti stratégiát. Valamennyi tagállam (utolsóként március hónapban Belgium és Litvánia) eleget tett a roma integrációt célzó uniós keretrendszerben vállalt ebbéli kötelezettségének. Az uniós roma keretstratégia jelentős mértékben épít a Roma Integráció Évtizede Programra, többek között átveszi annak négy fő prioritási területét – foglalkoztatás, oktatás, egészségügy és lakhatás –, valamint hangsúlyozza a partnerség, a romák bevonása, a roma integráció horizontális figyelembevételének elveit.

3. A RIÉP Stratégiai Terv és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia összhangja

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős szervezeti egységei koordinációjában az uniós roma keretrendszer céljaihoz illeszkedő hazai Felzárkózási Stratégia előkészítése 2011 elején kezdődött meg. *A Felzárkózási Stratégia elkészítésének fő célja az volt, hogy integrálja, kiegészítse és egységes célrendszerben kezelje a szegénység szempontjából meghatározó speciális problématerületi stratégiákat – a gyermekszegénységet, romaügyet, hátrányos helyzetű térségeket érintő stratégiákat –, és ezáltal előmozdítsa a szükséges ágazatközi megközelítések hatékonyabb érvényesülését.* Az egységes kezelést a szegénység szempontjából érintett fő célcsoportok közti jelentős átfedés indokolja, hiszen a mintegy 750 ezer főre becsülhető roma népességen belül körülbelül 500-600 ezerre tehető a mélyszegénységben élők száma. A szegénységi küszöb alatt élő kb. 400 ezer gyermek legalább fele roma származású, ráadásul a roma népesség jelentős része az ország leghátrányosabb helyzetű térségeiben koncentrálódik.

A problématerületi stratégiák integrálásának igényéből fakadóan a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint végrehajtásának a 2012–2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XI. 30.) Korm. határozat (a továbbiakban: 1430/2011. Korm. határozat) összehangoltan beépítette a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia² és a

¹ An EU Framework for National Roma Integration Strategies up to 2020. Council Conclusions 10658/11

² 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégiáról, 2007–2032.

Roma Integráció Évtizede Program (RIÉP) Stratégiai Terve³ megközelítését és céljait. *A Felzárkózási Stratégia és annak 2012–2014. évekre vonatkozó kormányzati intézkedési terve előkészítése során a Kormány figyelembe vette a RIÉP Stratégiai Terv dokumentumait, köztük a 2008–2009. évekre vonatkozó intézkedési tervet és az arról szóló beszámoló tervezetét is.*

A Felzárkózási Stratégia fel kívánja hívni a figyelmet az azonnali cselekvés szükségességére, hiszen a leszakadási, szegregációs folyamatok egyben a gazdasági fejlődés jelentős akadályát is képezik, és beavatkozások nélkül egyre súlyosbodnak.

A Felzárkózási Stratégiában egy olyan átfogó felzárkózási politikai megközelítés kerül lefektetésre, amely a szakpolitikák összehangolásával és komplex beavatkozásokkal kívánja elősegíteni hazánk társadalmi és területi kohézióját. Ennek megalapozására a Felzárkózási Stratégia részletes helyzetelemzést tartalmaz. A helyzetelemzés a szegénység, a roma népesség helyzete, a gyermekek helyzete, a területi hátrányok, valamint az oktatáshoz és képzéshez, a munkavállaláshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés kérdései kapcsán a jelen helyzet bemutatását és a problémákhoz kapcsolódó következtetések bemutatását tartalmazza.

A Felzárkózási Stratégiában azonosított fő beavatkozási területek, eszközök az érintett problématerületekhez igazodnak, egyben nagyfokú folytonosságot mutatnak a RIÉP Stratégiai Terv fő céljaival és az egyes prioritásos területek alá tartozó szükséges feladatokkal. Mindkét dokumentum a beavatkozások szintjén a szociális és/vagy területi szempontokon alapuló, a nemzetiségre vonatkozóan önbevalláson alapuló célzást helyez előtérbe. *A Felzárkózási Stratégia fő beavatkozási területei közül az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügy és a lakhatás megjelent a RIÉP Stratégiai Tervben is.* A Felzárkózási Stratégiában emellett külön prioritásként a gyermekjólét, valamint az érintettek bevonása, szemléletformálás és diszkrimináció elleni küzdelem beavatkozási irányok szerepelnek, míg a RIÉP Stratégiai Tervben az egyenlő bánásmód érvényesítése, illetve a kultúra, média, sport.

A Felzárkózási Stratégiában az eddigi stratégiai célkitűzések mellett *hangsúlyos szempontként jelenik meg az érintett hátrányos helyzetű célcsoport aktiválása, öngondoskodási képességének erősítése,* hiszen a szegénységből kivezető legbiztosabb út a foglalkoztatás. Ezt támogatják a széles körben indított vagy indítandó, a foglalkoztathatóságot javító programok, valamint a közfoglalkoztatás lehetővé tétele a rászorulóknak széles köre számára.

A bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem területére szintén nagy hangsúlyt fektet a Felzárkózási Stratégia, elismerve, hogy a romákkal kapcsolatos társadalmi konfliktusok az egész magyar társadalmat megrázták és foglalkoztatják. Az e területen elvégzendő tevékenységek – a közösségépítés, a társadalmi feszültségek és konfliktusok megelőzését célzó programok, valamint a mediációs szolgáltatások – horizontális módon kell, hogy előkészítsék és támogassák a gyermek jólétét, az oktatás (és ezzel együtt a kultúra), a foglalkoztatás és képzés, az egészségügy és lakhatás területén történő beavatkozásokat.

A 1430/2011. Korm. határozat a Felzárkózási Stratégiához kapcsolódó *intézkedési tervben konkrétan meghatározza az egyes intézkedésekhez kapcsolódó hazai és uniós forrásokat – így a RIÉP Stratégiai Tervéhez kapcsolódó forrásokat is.*

A Felzárkózási Stratégiában és a hozzá tartozó cselekvési tervben foglalt intézkedések széleskörű, megalapozott nyomon követése szükséges, ezért a célok, valamint a programok,

³ 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről

intézkedések megvalósulásának monitorozása érdekében 2012. május 31-ig átfogó indikátor és nyomon követési rendszert kell kialakítani. A monitorozás rendszerének kialakítása a RIÉP Stratégiai Tervben lefektetett mutatók figyelembevételével történik.

4. Célok összhangja

A Felzárkózási Stratégia az EU2020 stratégia nemzeti reformprogramjának társadalmi felzárkózási céljaival összhangban határozza meg célrendszerét, amely biztosítja, hogy az uniós támogatásokat a Felzárkózási Stratégia céljaira fordíthassuk.

A Felzárkózási Stratégia átfogó céljai:

1. A szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre.
2. A szegénység, kirekesztettség újratermelődésének megakadályozása.
3. A társadalmi gazdasági javakhoz történő hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.

Az átfogó és specifikus célokat tartalmazó célrendszer lefedi a RIÉP Stratégiai Tervének stratégiai célkitűzéseit, amelyek szerint cél a roma lakosság társadalmi, gazdasági integrációja feltételeinek megteremtése, életkörülményeik javítása, a romák közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, valamint a romák és nem romák életkörülményei között kialakult szakadék csökkentése, hosszú távon megszüntetése. Mindezek a RIÉP Stratégia szerint hatékonyabb gazdaságpolitika kialakítása, illetve ennek hosszú távú fenntarthatóság révén biztosíthatóak.

A Felzárkózási Stratégia specifikus céljai is mutatják a RIÉP Stratégiával való összhangot.

1. A szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentését szolgáló célkitűzések között szerepel
 - a) a romák, mélyszegénységben élők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, illetve foglalkoztatottsági szintjének emelése;
 - b) a romák, mélyszegénységben élő aktív korúak képzettségi szintjének emelése;
 - c) valamint gazdaság- és vállalkozásfejlesztés a hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű emberek foglalkoztatása.
2. A szegénység, kirekesztettség újratermelődésének megakadályozása átfogó célja mentén
 - a) a gyermekek szegénységének csökkentése;
 - b) a roma és mélyszegénységben élő gyerekek oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása
 - c) és az iskolai lemorzsolódás csökkentése
 képezik a vonatkozó specifikus célok körét.
3. A társadalmi gazdasági javakhoz történő hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése átfogó célján belül
 - a) a települési és térségi szegregáció csökkentése,
 - b) a lakhatási körülmények, a lakhatás biztonságának javítása, a lehetőségek bővítése;

- c) a társadalmi együttélés alapját jelentő bizalom erősítése, a romákkal szembeni diszkrimináció csökkentése;
- d) valamint az érintettek bevonása a programok tervezésébe, végrehajtásába, értékelésébe.

5. Beavatkozások összhangja

A Felzárkózási Stratégia a RIÉP Stratégia bizonyítékokra épülő tervezési szemléletét továbbfejleszti. A Felzárkózási Stratégiában lefektetett felzárkózás politika elveinek érvényesítéséhez átfogó eszközrendszer kialakítására van szükség. Ebben hangsúlyos szerepe lesz a bizonyítékalapú szakpolitika-alkotás rendszerei kialakításának. A különböző szakterületek országos és területi stratégiáinak, fejlesztéseinek kimunkálásában gyakorlati módszerekkel, eljárási és módszertani szabályokkal kell érvényesíteni a megfogalmazott elveket. Ehhez általánossá kell tenni az olyan eljárásokat, mint az előzetes hatásvizsgálat, a rendszeres és egységes elveken nyugvó értékelés, a fejlesztések célzásának módszeressége. Már az előzetes hatásvizsgálatban meg kell jelennie a hatékonyság, a fenntarthatóság, a rendszerszerű működés, az ellátórendszerek fejlesztése szempontjainak.

A Felzárkózási Stratégia mindazokon a beavatkozási területeken tűz ki feladatokat, amelyekre a RIÉP Stratégia is kiterjed, sőt azokon túl is megy, hiszen integratív, szakpolitikákat harmonizáló jellegénél fogva növelni képes a stratégiai komplexitást, a szakterületi fejlesztések és jogalkotás koordináltságát.

Így a Felzárkózási Stratégia beavatkozási területei:

- I. Gyermek jól-lét (amely a RIÉP Stratégiában nem jelenik meg megkülönböztetett területként)
- II. Oktatás-képzés
- III. Foglalkoztatás
- IV. Egészségügy
- V. Lakhatás
- VI. Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem

(Ez utóbbi fejezet ötvözi és újrafogalmazza a RIÉP Stratégia antidiszkriminációs és kultúra-média-sport fejezeteit.)

A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás⁴ meghatározza a Felzárkózási Stratégia roma vonatkozású célkitűzéseinek, a roma népesség hatékony felzárkózásának előmozdítása érdekében teendő, a romák társadalmi beilleszkedését elősegítő legsürgősebb (2015-ig) ellátandó feladatait.

⁴ Melynek intézkedési tervét a Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodásban foglalt számszerűsíthető célkitűzések elérése érdekében kidolgozott részletes intézkedési tervről szóló 1338/2011. (X. 14.) Korm. határozat rögzíti

6. A Felzárkózási Stratégia roma vonatkozású prioritásai

A beavatkozások tervezését a korábbi stratégiák tapasztalatainak feldolgozása, kutatások, ajánlások áttekintése előzte meg. A RIÉP Stratégia intézkedési tervét is felhasználtuk az intézkedések terveinek kialakításához. A kiemelt prioritások kiemelt, de nem kizárólagos célzású roma vonatkozású elemeit – beavatkozási területenként – az alábbiakban emeljük ki.

6.1. Gyermek jól-lét

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése jó minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférésük biztosításával – kiemelt figyelemmel a kora gyermekkorra, illetve a hátrányos helyzetű településekre és térségekre. Bővíteni kell a bölcsődei szolgáltatásokat és elérhetővé kell tenni a korai, 3 éves kortól igénybe vehető óvodai szolgáltatásokat és kis létszámú formában is megszervezhető iskolai kezdő évfolyamot.

A leghátrányosabb helyzetű kistérségekben integrált kistérségi gyermekprogramokat, valamint ezek részeként – a 0-5 éves korú gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének segítése és családjaik támogatása, valamint a problémák korai felismerése érdekében – Biztos Kezdet Gyerekházakat kell létrehozni legalább a leghátrányosabb helyzetű kistérségek kétharmadában.

A szolgáltatáshiányos, illetve a férőhelyhiányos településeken ösztönözni kell a gyermekek napközbeni ellátásának kiépítését. Bővíteni kell az ingyenes étkezésben részesülő rászoruló gyermekek körét.

A munkahelyi rugalmasság elősegítése érdekében szükséges a rugalmas foglalkoztatási formák, rugalmas munkaszervezési módok és egyéni élethelyzetet figyelembe vevő személyügyi politikák bevezetésének támogatása.

A hátrányos helyzetű kisgyermekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek képzésébe és továbbképzésébe be kell iktatni olyan modulokat, amelyek segítik a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását.

6.2. Oktatás-képzés

Elsődleges cél a roma és mélyszegénységben élő gyermekek minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása, valamint az iskolai lemorzsolódás csökkentése.

Olyan átfogó oktatási reform program megvalósítására van szükség, amely révén

- 20 000 roma fiatal 50 – a felzárkózásban résztvevő – szakmunkásképző iskola keretében szerezhet piacképes szakmát
- 10 000 roma fiatal érettségig adó képzésben tanulhat
- 5 000 tehetséges roma személy felkészülhet a felsőoktatásban való sikeres részvételre.

(A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

Az iskolai sikerességet szolgáló programokkal támogatjuk a halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók középiskolai továbbtanulási arányainak, képzettségi szintjének javítását, eredményes munkaerő-piaci beilleszkedését. Elengedhetetlen a közművelődési és kulturális szolgáltatások fejlesztése és az oktatási nevelési területtel történő együttműködésük támogatása.

A halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók középiskolai továbbtanulási arányainak, képzettségi szintjének javítását, eredményes munkaerő-piaci beilleszkedésüket az iskolai sikerességet szolgáló programokkal támogatjuk:

- Meg kell teremteni a három éves kortól kötelező óvodáztatás infrastrukturális feltételeit.
- Elő kell segíteni az inkluzív, esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseket a közoktatásban. Szükséges az integrációs és a képesség-kibontakoztató felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő programok támogatása.
- Elengedhetetlen a lemorzsolódás megakadályozása és a lemorzsolódott tanulók oktatási rendszerbe való visszavezetése érdekében az iskolai és iskolán kívüli támogató szolgáltatások megerősítése (Tanoda és Második Esély típusú programok).
- A hátrányos helyzetű, köztük roma fiatalok iskolai sikerességét előmozdító ösztöndíj-programokat kell működtetni.
- A felsőoktatásban tanuló roma fiatalok tehetséggondozása, tanulmányi sikerességének biztosítása érdekében roma szakkollégiumi hálózatot kell létrehozni.
- A hátrányos helyzetű gyermekeket célzó ösztöndíj programok, valamint az iskolai sikerességük javítását célzó uniós fejlesztések és az integrációs pedagógiai rendszer összehangolása szükséges.
- A hátrányos helyzetű kisgyermekkel és tanulókkal foglalkozó pedagógusok képzésébe és továbbképzésébe be kell iktatni olyan modulokat, amelyek a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők bevonását segítik.
- Szükség van a hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességét javító modell-értékű programok összegyűjtésére és terjesztésére.
- A minőségi oktatás-nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése érdekében mind adminisztratív, mind infrastrukturális közoktatási fejlesztések szükségesek, ez utóbbi különösen a hátrányos helyzetű térségekben.
- Az ágazatközi együttműködések hatékonyságának növelése elengedhetetlen, többek között az együttműködések tartalmának és intézményi kereteinek meghatározása által.
- Támogatni kell a felzárkóztatást segítő pedagógiai programokat, az egész napos iskolák, általános iskolai kollégiumok fejlesztését illetve működtetését, a segítő szakemberek alkalmazását.

6.3. Foglalkoztatás

Az EU2020-as foglalkoztatási és társadalmi felzárkózási célok teljesítése szempontjából különösen fontos a leghátrányosabb helyzetű – alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő – munkavállalók munkaerőpiacra való beillesztése. Ennek érdekében szükséges az intézkedések

célzása e leghátrányosabb helyzetű csoportokra, az alacsony iskolai végzettségűekre, kiemelten a romákra, különösen a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben.

2015-ig 100 000 munkanélküli roma személyt kell bevonni a foglalkoztatásba, a szak- és felnőttképzés területén mintegy 50 000, legfeljebb szakiskolai végzettségű, roma felnőtt piacképes szakképzését kell biztosítani. (A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

80 000 felnőtt roma személy alapfokú készségfejlesztési programokban való részvételét (írás, olvasás, számolás, informatika), továbbá mintegy 2 000 roma nő családsegítő szociális munkás, közösségfejlesztő, foglalkozásszervező és egészségügyi közvetítő képzését, munkatapasztalat-szerzését kell elősegíteni. (A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

A gazdaság-, vállalkozás- és vidékfejlesztési intézkedésekben kiemelten támogatni kell a kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetű térségek kis- és közepes vállalkozásainak munkahelyteremtő beruházásait és a komplex technológiafejlesztést. Egyes feltételes támogatások kapcsán előnyben kell részesíteni az alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül különösen a nők, romák – foglalkoztatását és a képzésükben való együttműködést vállaló vállalkozásokat, a magas élők munkai igényű kezdeményezéseket, valamint atipikus foglalkoztatási formák alkalmazását.

A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében a foglalkoztathatóságot javító motiváló képzések és támogató szolgáltatások biztosítása szükséges.

A hátrányos helyzetű, köztük roma munkanélküliek munkaerő-piacra való belépésének, piacképes szakképzettség megszerzésének, valamint nyílt munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére decentralizált munkaerő-piaci programokat és a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból támogatott programokat kell működtetni.

Szakmai képzésekkel egybekötött közfoglalkoztatási programokat kell indítani a tartós munkanélküliek, köztük romák munkaerő-piaci integrációja érdekében.

6.4. Egészségügy

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségvédelme érdekében megelőzési programokat, célzott tájékoztató kampányokat kell biztosítani. Ezek alapvetően mind a munkavállalást érintő készségek, képességek helyreállítása, fenntartása szempontjából, mind a gyermekek iskolai teljesítményét tekintve indokoltak.

2015-ig biztosítani kell 150 000 roma ember szervezett lakossági szűrővizsgálatokon való részvételét, valamint az egészséges életvitelhez szükséges folyamatos tanácsadásban részesítését. Intézkedést kell kidolgozni a részvétel ösztönzésére, mobil szűrőállomások igénybevételére, különös tekintettel a szegregált lakókörnyezetben élőkre. (A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

Az egészséges életmódra, így a rendszeres testmozgásra, az egészséges táplálkozásra, a dohányzás és a túlzott mértékű alkoholfogyasztás megelőzésére is hangsúlyt kell helyezni.

A roma fiatalok számára sport programokat kell indítani, támaszkodva az ORÖ aktív részvételére, amelynek keretében mintegy 30 000 roma fiatal kívánunk bevonni a közösség- és személyiségformáló sporttevékenységekbe. (A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

Biztosítani kell a gyermekek egészségügyi helyzetének javítása érdekében a korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadását tájékoztatással, oktatással, szemléletváltoztatás elősegítésével, illetve a nyelvi, megértési nehézségekkel küzdő, hátrányos helyzetű szülők számára is könnyen érthető, kipróbálható, begyakorolható ismeretközvetítéssel.

Az egészségügy területén foglalkoztatás-ösztönző programokat kell indítani, melyek támogatják a roma származásúak alkalmazását a hiányszakmákban.

Az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés javítása érdekében ösztönző, támogató programokkal csökkenteni kell a tartósan betöltetlen körzetek számát.

6.5. Lakhatás

Biztosítani kell a lakhatás elbizonytalanodásához vezető összetett problémák kezelését.

A családok lakáshoz jutásának elősegítése, a lakhatási körülményeik javítása, a lakásvesztés kockázatának, a családok lakásfenntartási terheinek csökkentése érdekében felül kell vizsgálni a lakáscélú állami támogatások rendszerét. A szociális bérlakás és lakhatási támogatások átalakításával elő kell segíteni az egészséges, biztonságos, szegregációmentes lakhatást.

Programokat kell indítani a szegregálódott, alacsony infrastruktúrájú városi lakótelepek, településrészek lakásállományának és lakókörnyezetének rehabilitációjára, valamint az ott élők foglalkoztatási és társadalmi integrációjának elősegítésére.

A telepeken, teletszerű lakókörnyezetben élők társadalmi felzárkózásának érdekében komplex – a szociális, közösségi, oktatási, egészségügyi, foglalkoztatási és lakhatási feltételek javítását támogató – programokat kell indítani, amelyek az emberi lakhatásra alkalmatlan telepek esetében a felszámolást, az ott élők integrált környezetbe történő mobilizálását, a kiterjedt szegregátumok esetében pedig az életkörülmények javítását célozzák.

6.6. Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem

A felzárkózás politika kommunikációjával az együttélést, integrációt, felzárkózást támogató társadalmi légkör kialakítását kell elősegíteni.

A roma nemzetiségi önkormányzatok számára képzéseket kell biztosítani a felzárkózási programokban való sikeres és eredményes részvétel érdekében.

Meg kell erősíteni a roma civil társadalom szerepét, ösztönözni kell a romák civil és politikai szerepvállalását, meg kell teremteni a roma közösségek képviselőivel folytatott intézményesített párbeszéd kereteit.

A szociális, egészségügyi, közigazgatási, igazságszolgáltatási valamint rendfenntartási területeken dolgozók számára biztosítani kell olyan programokon, képzéseken való részvételt, melyek elősegítik a megkülönböztetéstől mentes gyakorlatok alkalmazását.

A kampányokon túlmenően lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű emberek, különösen a romák médiában történő ábrázolása elősegítse az előítéletek leépítését, a társadalmi befogást. Szükséges a közvélemény folyamatos tájékoztatása a sikeres programokról és a problémákról, nehézségekről, az intézkedések egész társadalom számára hozott hasznáról.

Támogatni kell a már működő roma kulturális intézmények működését, fejlesztését, illetve létrehozását és biztosítani kell azok folyamatos működésének feltételeit. Roma művészek részére ösztöndíjak és célzott pályázati lehetőségek biztosítására van szükség, valamint a roma művészek, hagyományörzők médiában való rendszeres megjelenésének elősegítésére.

A roma kultúra művelésének támogatása mellett a Kormány megteremti annak feltételét, hogy a többségi társadalom is megismerhesse a roma hagyományok és kultúra értékeit, ennek érdekében az ORÖ és a Kormány közösen európai színvonalú Roma Kulturális Központot hoz létre. (A Kormány és az ORÖ között kötött keretmegállapodás értelmében.)

A városi és vidéki közösségek közbiztonsága és konfliktusmentes együttélése érdekében programokat kell indítani a rendőrség, a roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek együttműködésével a polgárőrség, a közösségi és szomszédsági bűnmegelőzés, a drogprevenció és a konfliktuskezelés területén a helyi sajátosságok figyelembevételével és a helyi nyilvánosság minél szélesebb körű bevonásával, különösen a konfliktusokkal terhelt településeken.

7. A beavatkozások hatékony célzását és a megvalósulás nyomon követését a szilárd alapokon nyugvó monitoring rendszer fogja biztosítani

A stratégiában és a hozzá tartozó cselekvési tervben foglalt intézkedések széleskörű, megalapozott nyomon követése szükséges, ennek érdekében átfogó monitoring rendszert kell kialakítani.

A stratégiában foglalt célok megvalósulásának nyomon követésére célzott, nagymintás vizsgálatokat, társadalomtudományi kutatásokat kell folytatni, amelyek – területileg is reprezentatív – roma almintákat is használnak. Folytatjuk továbbá az Országos Szegregációs Adatbázis és – az Európai Bizottsággal együttműködve – a krízistérkép előkészítésében, kialakításában megkezdett munkát.

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA

Érkezett: 2012 JÚN 04.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM

XVI-Á/17/2012.

tájékoztatás a Kormány képvisletét ellátó előadó személyének változásárólKövér László úr részére
az Országgyűlés elnökeBudapest

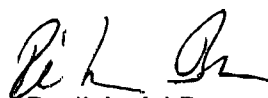
Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló Korm. rendelet 41. § o) pontja alapján az emberi erőforrások minisztere a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagja.

A jogszabályi rendelkezés értelmében a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terve és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák – összhangjáról szóló, J/6775. számú jelentés, valamint a jelentés elfogadásáról szóló, H/6995. számú országgyűlési határozati javaslat és a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat módosításáról szóló, H/6776. számú országgyűlési határozati javaslat előadója az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 112. és 114. §-a szerinti eljárásban Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere.

Budapest, 2012. június „4. ”

Tisztelettel:

Dr. Rétvári Bence